

کارشناسان ارزیابی کردند

مصدق و کودتای ۲۸مرداد

گروه صفحه آخر: ۵۸ سال از کودتای سپاه ۲۸ مرداد می‌گذرد و زخم‌ها هنوز تازه‌است. مقصر کیست؟ کودتاجیان، انگلیس، آمریکا، دربار، شعیان جعفری‌ها! شاید همه، اما نقش شخص دکتر مصدق در سقوط دولت ملی چیست، آیا او هم مقصر است؟ پاسخ‌های حسین شاه‌حسینی، محمد بستنگار، محمدمهدی عبدخدايي و علیرضا علوی‌تبار در «کافه نظر» به همراه یادداشتی از هوشنگ ماهرویان و شعری از سهیل محمودی را در صفحه آخر بخوانید.

- صفحه آخر

پنجشنبه ۲۷ مرداد ۱۳۹۰ - ۱۷ رمضان ۱۴۳۲ - ۱۸ آگوست ۲۰۱۱ - سال هشتم

ضمیمه
آخر هفته

گزارشی از یک نقطه مبهم تاریخی

فرید انقلابی در انقلابی فردیدی

با آثار و گفتاری از:

بیژن عبدالکریمی

سیاوش جمادی

محمدر حبیبی

خسرو طالب‌زاده

سیدمجید کلانی

دست‌نوشته منتشر نشده‌ای از فردید

■ بازخوانی خدمات حیرت سجادی
■ روایت آبدین آغداشلو از بیژن الهی

حرف اول

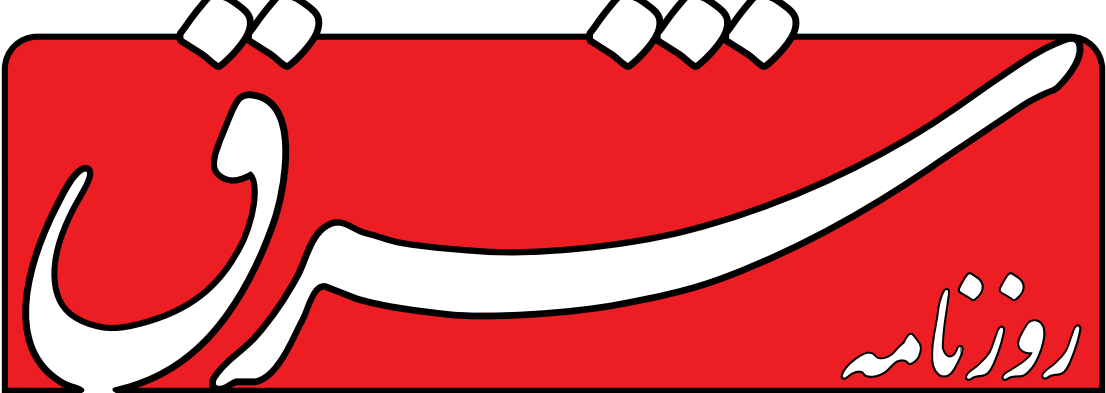
الگوسازی اخلاقی در کف خیابان «آنها» هم یکی از ما هستند

مهدی افروزمنش

قانون بقای انرژی می‌گوید: «انرژی‌ها هرگز از بین نمی‌روند بلکه تغییر شکل می‌دهند.» نگاهی به تاریخ وقایع اجتماعی و حتی سیاسی جوامع مختلف چه در اشکال مبارزاتی و

چه مدنی آن نشان می‌دهد که تا چه حد این قانون فیزیک قابلیت تطبیق با تحركات اجتماعی را دارد. این قانون به وضوح بیانگر این موضوع نیز است که انرژی هر گز تولید نمی‌شود بلکه انرژی‌های موجود در واقع زاینده و تغییریافته همان اشکال قدیمی انرژی هستند. اقدام جمعی از جوانان و نوجوانان تهرانی در جلب نظر افکار عمومی بـه کودکان خیابانی و کمک به آنها در خیابان وی‌عصر نیز از همین منظر قابل ارزیابی و تحلیل است، به خصوص همزمانی این تجربه نوین اجتماعی با اخبار و رویدادهای ناگوار تجاوزهای گروهی و اسیدپاشی‌های بیمارگونه روزهای اخیر. اقدام غیردولتی و سازمانی خودجوش این جوانان در واقع تصویری بود متفاوت و خلاف از آن چیزی که به واسطه رویدادهای ناگوار اخیر، جامعه ایرانی را با خود مواجه کرده بود. هر چند نمی‌توان این تصویر جدید را به مثابه نمونه‌ای بر رد و تکذیب آن تصویر پاناسند به کار برد اما می‌توان آن را در جایگاه تجربه‌ای نوین و تلاش بخش دیگری از جامعه ایرانی برای ساخت یک نظام اخلاقی قرار داد. به واقع این حرکت در بطن خود بیانگر نوع دیگری از تغییر شکل انرژی جوانان و تمایل متمدانه آنها به تغییر در جامعه بود؛ شکل تازه‌ای از بروز انرژی که نه تنها هنجار شکنانه، تاریک‌بین و آزار دهنده نیست بلکه سازنده نوع تازه‌ای از اخلاق گرایی اجتماعی با محوریت کمک به بخش‌های فراموش‌شده شهر است. بنابراین روشن است که این جوانان در اوج تلخی‌های رخ‌داده نشان می‌دهند پتانسیل‌های تغییر نوع دیگری از انرژی نادیده گرفته‌شده جامعه در مورد تغییر وجود دارد و این در مغایرت کامل با اقدام آنانی است که نگاه و انرژی انتقادی خود به «تجربه‌های زیستی» را در قالب‌هایی چون حادثه سعادت آباد، تجاوزهای گروهی، اسیدپاشی و خودکشی‌های اخیر و ده‌ها حادثه دیگر طی ماه‌های اخیر بروز داده یا خواهند داد. اما این تجربه چه بسا روشنگرانه‌تر از تمامی حوادث پیش گفته در باب تمایل جامعه ایرانی به تغییر انرژی اعتراضی و انتقادی خود به دریافت‌های زیستی خود باشد. این جوانان خواسته یا ناخواسته تجربه روشنگرانه‌ای را بروز دادند که تا حدودی بیانگر مغایرت واقعیت پنهان جامعه با تحلیل‌های خوش‌نطبلانه از جوانان است که به واسطه وقایع اخیر تحلیل غالب بود.

ادامه در صفحه ۱۱

نبرد در ۵۰ کیلومتری طرابلس

پایتخت قذافی محاصره شد

گروه جهان: «زمان زیادی تا سرنوشتی حکومت سرهنگ قذافی باقی نمانده است. پیشروی‌ها در غرب و شرق طرابلس خود به معنای این است که حکومت سرهنگ تا پایان ماه رمضان سقوط خواهد کرد.» اینها جملاتی هستند که در روزهای اخیر به کرات از زبان مخالفان سرهنگ بعد از گذشت شش ماه نبرد سنگین به گوش می‌رسد. وزیر دفاع ایالات‌متحده هم می‌گوید که...

- صفحه ۶

شماره پیاپی ۱۲۳۲ - شماره ۳۹۹ دوره جدید - ۱۲ صفحه+۲۲ صفحه ضمیمه - ۱۰۰۰ تومان

سر مقاله

چشم‌انداز تورم

حسین راغفر*

پس از اجرای قانون هدفمندی یارانه‌ها تورم روند صعودی به خود گرفته است به‌طوری‌که تورم واقعی با آمار اعلام شده اختلاف دارد. تسدوم این روند می‌تواند آثار جبران‌ناپذیری بر اقتصاد بگذارد، چراکه وقتی تورم خیلی بالا باشد به صورت مارپیچی افزایش می‌یابد. به این معنا که افزایش بیشتر دستمزدها منجر به افزایش بیشتر قیمت‌ها می‌شود و این یکی باز هم منجر به افزایش بیشتر دستمزدها خواهد شد. مارپیچ تورمی که مارپیچ دستمز- قیمت است، ویژگی کنونی تورم در ایران است که همراه با کود موجود پدیده رکودتورمی در حال گسترش را پدید آورده است. تورم فزاینده با تزریق‌های پولی یا مالی ناشی از سیاست‌های مختلف، از جمله برنامه آزادسازی قیمت‌ها موسوم به هدفمندی یارانه‌ها، کم‌اکن ادامه خواهد یافت. پدیده موسوم به تعدیل دستمزدها مطابق با نرخ تورم یک حق انسانی است که به سادگی در سال‌های گذشته نادیده گرفته شده است. سرکوب دستمزده واقعی یکی از دلایل رشد اقتصاد غیررسمی و نیز زیرزمینی است، چراکه یک تعامل دایمی در همه جابین ساختار قدرت، ساختار تولید، فقر و نابرابری و بیسکاری وجود دارد. حاصل این سیاست‌ها فقیرتر شدن گروه‌های متوسط و کم درآمد و عمیق‌تر شدن شکاف درآمدی و گسترش اشکال مختلف نابرابری‌هاست. نباید فراموش کرد تورم موجود حاصل مجموعه اقدامات و سیاست‌های دولت طی سال‌های گذشته بوده و در صورتی که طرح‌هایی از جمله حذف چهار صفر نیز به اجرا گذاشته شود، معلوم نیست چه رشدی در انتظار تورم خواهد بود. به نظر می‌رسد حذف چهار صفر از پول ملی تورم را در ایران سه رقمی خواهد کرد. صرف‌نظر از مبانی نظری که حذف صفرها را بی‌تأثیر بر تورم می‌داند اما به دلایل اجرایی و نیز نیازهای مالی دولت، اتفاقی کاملاً متفاوت با پیش‌بینی‌های نظری را می‌توان انتظار داشت. دلایلی موجب می‌شوند این شباهیه بروز کند که بین اهداف اعلام‌نشده دولت با اهداف اعلام‌شده در مورد حذف صفرها از پول ملی فاصله بعدی وجود دارد. در تورم صورت تردید کافی برای نگرانی نسبت به آینده تورم وجود خواهد داشت. بعضی از این تردیدها را می‌توان به اختصار به صورت زیر بیان داشت. اولین تردید نسبت به اهداف اعلام‌نشده دولت در حذف صفرها از نفس اجرای برنامه‌ای حاصل می‌شود که به تعبیر مشاوران اقتصادی خود دولت در خوشبینانه‌ترین وضعیت، اجرای این برنامه در شرایط کنونی امری زاید و غیرضروری است. حداقل آنچه در مورد این برنامه می‌توان به عنوان نوعی اجماع در میان کارشناسان بیان داشت، این است که اجرای این برنامه موجب بروز نوعی سردرگمی در بین اکثریت جامعه برای تطبیق با شرایط پس از حذف صفرها خواهد شد. ضمناً اینکه، این سردرگمی سال‌ها به طول خواهد کشید چون بنابر اظهارات رییس بانک مرکزی جایگزینی کامل پول‌ها نیازمند یک دوره چند ساله است. تردید نخست از این سوال برمی‌خیزد که دولتی که مدت‌ها در اجرای تغییر ساعات شبانه‌روزی به منظور صرفه‌جویی انرژی با این استدلال امتناع می‌ورزید که این تغییر ساعات موجب سردرگمی گروه زیادی از مردم حتی در تشخیص ساعات شرعی نمازهای پنجگانه می‌شود چگونه نسبت به سردرگمی گسترده‌ای که وقوع آن حتمی است، بی‌تفاوت است؟ علت تردید دوم نسبت به نتایج پیش‌بینی شده توسط مقامات اقتصادی پس از اجرای برنامه حذف صفرها از پول ملی، تغییر ناگهانی برنامه مکرر اعلام شده قبلی مبنی بر حذف سه صفر به حذف چهار صفر است. اینکه چرا ناگهان تصمیم به حذف چهار صفر گرفته شد و با این تعجیل قرار شد انجام بگیرد را باید در وضعیت بدیهی‌های دولت، کسری‌های بودجه و فرصت به وجود آمده از پرداخت‌های نقدی به مردم جست‌وجو کرد.

■ استاد دانشگاه و تدوین‌کننده نقشه فقر کشور

ناآرامی سوریه امیر قطر را به تهران کشاند

متحدان مهم سوریه محسوب می‌شدند، مثل روسیه و ترکیه، به انتقاد شدید از نظام دمشق می‌پردازند، ایران با قدرت هر چه تمام‌تر از سوریه حمایت می‌کند و کشوری است که در حمایت از دمشق حمد بن خلیفه آل ثانی، امیر کشور است که می‌گوید، اگر بشار اسد در دمشق بر سر کار نباشد فاجعه‌ای غیرقابل پیش‌بینی در منطقه رخ خواهد داد» امیر قطر هم در حالی امروز با رییس‌جمهوری ایران دیدار و گفت‌وگو می‌کند که موضع قطر درخصوص تحولات اخیر سوریه متفاوت با مواضع ایران است. این در حالی است که در سال‌هایی که عربستان و قطر تنش در روابط دوجانبه را تحمل می‌کردند، دوحه رابطه خود با دمشق را به بالاترین میزان خود رسانده بود و این مساله به خودی خود خاری در چشم خاندان سعود بود که سوریه را یکی از محورهای مقاومت در منطقه می‌خواندند. رییس‌جمهوری سوریه بشار اسد و امیر قطر شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی چندین بار از کشورهای هم دیدار کردند. خاندان سلطنتی قطر نیز برای کمک به خاندان اسد میلیون‌ها دلار به بدنه اقتصاد این کشور تزریق کردند. اما

نوبت به بهار عربی که رسید هر کدام از این کشورها سیاستی را اتخاذ کردند که گمان می‌کردند به منافع ملی خود در منطقه نزدیک‌تر است و در این بین دوحه نیز منافع خود را در تغییر رویکرد در قبال دمشق می‌دید. از این روی به نظر می‌رسد که امیر قطر در سفر خود به ایران نزدیک کردن دیدگاه تهران و دوحه در قبال دمشق را دنبال می‌کند. همچنین این نکته را نباید از ذهن دور کرد که در صورت هرگونه تغییر در ساختار حاکمیتی سوریه قطر پایگاه قدرتمند خود در منطقه و در قبال عربستان را از دست خواهد داد. از این رو دوحه دور تازه‌ای از راینی‌ها را آغاز کرده است تا از یک‌سوس همچنان جایگاه خود را به‌عنوان یکی از بازیگران مهم خاورمیانه حفظ کند و از سوی دیگر پایگاه تازه‌ای را در منطقه در برابر رزاده‌خواهی‌های ریاض ایجاد کند.

گروه سیاسی، مجتبی فتحتی: در گیرودار ادامه ناآرامی‌های سوریه که برخی کشورهای غربی و عربی را به رابزینی پیرامون آینده اسد واداشته است، امیر قطر با ماموریتی تازه امروز به تهران می‌آید. شیخ حمد بن خلیفه آل ثانی، امیر قطر، امروز به منظور دیدبار و گفت‌وگو با رییس‌جمهوری ایران سفری چند ساعته به تهران خواهد داشت. برخی رسانه‌های داخلی هدف سفر امیر قطر را پاسخ به سفر محمود احمدی‌نژاد رییس‌جمهوری اسلامی ایران به دوحه در رمضان سال گذشته دانسته‌اند. مهر در این‌باره نوشت: محمود احمدی‌نژاد نیمه‌شهریور سال گذشته در سفری چند ساعته به قطر که در چارچوب دیپلماسی رضعانی صورت گرفت با امیر و برخی مقامات قطر دیدار و گفت‌وگو کرده بود. جدا از این موضوع سفر امیر قطر به تهران را باید در راستای رابزینی در خصوص تحولات منطقه و به طور مشخص سوریه ارزیابی کرد. همزمان با آغاز ناآرامی‌ها و بروز اعتراضات در شهرهای مختلف سوریه، کشورهای عربی تحت هدایت عربستان جبهه‌ای تازه علیه حاکمیت بشار اسد، رییس‌جمهوری سوریه، شکل داده‌اند و خواستار کناره‌گیری او از قدرت هستند

خواستار کناره‌گیری او از قدرت هستند این در حالی است که سوریه از زمان پیروزی انقلاب، متحد جمهوری اسلامی ایران بوده و در تمامی این سال‌ها هرچه انجام شده در جهت تقویت این روابط و بهرهمندی از دستاوردهای استراتژیک آن بوده است و به نوعی سوریه در کنار ایران و لبنان یکی از محورهای مقاومت در برابر اسرائیل محسوب می‌شود و از این رو به هرگونه تغییر حاکمیت این کشور مخالف است. «سیاستمداران و رسانه‌های ایران تأکید می‌کنند که حکومت دمشق یکی از مهم‌ترین نقطه‌های مقاومت در برابر اسرائیل است. از این رو به رغم اینکه کشورهای عرب خلیج‌فارس در اعتراض به آنچه در سوریه می‌گذرد سفرای خود را از کشور فرا خوانده‌اند و کشورهای که تا همین چند هفته پیش از

بورس راضی به نظر نمی‌رسید. هرچند سعی می‌کرد خود را این‌طور نشان ندهد: «بورس باید کمک کند و زیرساخت‌های معامله نفت ازجمله مسایل بانکی را فراهم کند.» وی در پاسخ به پرسشی درخصوص حضور خرسدداران خارجی در بورس نفت ایران گفت: «سیستم بورس فعلاً امکانات لازم را برای اینکه یک پالایشگر خارجی بیااید و در آن نفت بخرد ندارد. آیا سیستم بانکی ما آمادگی این‌گونه معاملات را دارد؟» وی با تأیید اینکه کارگزاری خبرگان سهام، هم عرضه‌کننده و هم خریدار نفت خام عرضه شده بوده افزود: «فعلاً برنامه توافقی که با بورس کرده‌ایم نمی‌توانیم تشخیص دهیم که خریداران واقعی چه کسانی هستند. فردا بعد از واریز پول مشخص می‌شود.»

۵۰۰ هزار دلار نوش جان دلان!؟

به گفته قمصری ۲۰ درصد ارزش معامله باید فردا به حساب شرکت ملی نفت واریز و ۸۰ درصد هم قبل از معامله واریز شود. شرق می‌پرسد: **۴ آقای قمصری این یک دلار و ۲۵ سنتی را که گفتید ممکن است این ۵۰۰ هزار بشکه را بتوانید در گناشته‌اید؟**

«بله این قاعده بورس است. اما ما ارزان‌فروشی نکردیم. مجوزها هم گرفته شده است. اصلاً نگران نباشید.»

۴ قاعده بورس این است که با مجوز مقامات دولتی قیمت را کاهش دهید!؟ آن هم در شرایطی که می‌توانستید نفت راگران تر بفروشید!؟

«راگران این نفت را در بورس عرضه نمی‌کردیم ممکن است می‌توانستیم آن را گران‌تر بفروشیم. این یک پیش‌بینی است. گاهی به این پیش‌بینی‌ها دست می‌بایم. گاهی هم پیش‌بینی‌هایمان محقق نمی‌شود. نوسانات بازار نفت زیاد است. به همین دلیل هیچ خریدار نفتی بدون بیمه، معامله انجام نمی‌دهد. همین‌قدر بگویم که نفت را ارزان نفروختیم» **۴ آقای قمصری شما بفرمایید قیمت تک‌محموله‌هایی که در این ۱۷ روزه ماه آگوست فروخته‌اید چقدر است تا مشخص شود که ۵۰۰ هزار بشکه امروز (دبیزور) را ارزان فروخته‌اید یا نه!** اشراق این سوال را چندبار تکرار کرد اما قمصری از پاسخ به آن امساک کرد. اگر حتی می‌توانستیم مجوزهای دبیزور را یک دلار گران‌تر بفروشیم، ۵۰۰ هزار دلار عاید کشور می‌شد. ۵۰۰ هزار دلار نوش جان دلان است.

نمی‌شود بورس کمیسیون بگیرد اما...

اوج نارضایتی قمصری از عرضه نفت در بورس در این جمله متجلی بود: «مهرور (دبیزور) نشان داد که عرضه نفت در بورس بهتر نیست.» و بعد هم ادامه داد: «مجموعه کشور فقر می‌کند که اگر نفت در بورس عرضه شود شفاف‌سازی است. اما ما این اعتقاد را نداریم. چون معتقدیم قرار دادهای ما شفاف است.» قمصری با تأکید بر اینکه الزام قانونی مدیریت بین‌المللی، فروش نفت و تأمین بودجه کشور است تصریح کرد: «ما یک محموله در بورس عرضه کردیم. توافق هم کرده‌ایم که هفتای یک محموله عرضه کنیم. اما اگر جواب ندهد عرضه نمی‌کنیم»

ادامه در صفحه ۴

گروه اقتصاد، رضا زندی: نفت خام عرضه شده به بورس، ارزان فروخته شد. نخستین معامله نفت خام در بورس کیش دبیزور با فروش ۵۰۰ هزار بشکه نفت خام سنگین صادراتی ایران ثبت شده.معامله‌ای انتقادبرانگیز و پر حاشیه. اما مهم‌ترین انتقاد درباره قیمت نفت بود. به‌رغم آنکه وزیر نفت دو روز پیش اعلام کرده بود: «نفت را ارزان نمی‌فروشیم» اما دبیزور نفت ارزان فروخته شد. نفت از انفال است. آیا منافع ملی در معامله بورسی نفت به تمامی رعایت شده است؟

خریدار مشخص نیست
صبح دبیزور ۵۰۰ هزار بشکه نفت خام سنگین صادراتی ایران، توسط کارگزاری خبرگان سهام در بورس کیش عرضه شد. درحالی که سه عرضه قبلی به فروش نرفته بود این بار کارگزاری خبرگان سهام، خودش نفت عرضه شده را خرید. طبق قوانین بورس خرید و فروش توسط یک کارگزاری بلامانع است. هنوز خریداران واقعی نفت خام که سفارش خریدشان را روی میز کارگزاری خبرگان سهام گذاشته‌اند، مشخص نیست و اینکه چه شرکت یا شخصی ۵۰۰ هزار بشکه نفت خام را خریده است. این نفت خام باید به بازار شمال‌غرب اروپا صادر شود. سهام کارگزاری خبرگان باید به صندوق بازنگستگی نفت است.

مجوز از مقامات

مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت دبیزور در یک کنفرانس مطبوعاتی به پرسش خبرنگاران درباره معامله نفت خام در بورس پاسخ گفت. نخستین جملات محسن قمصری تأییدکننده ارزان‌فروشی نفت، لها برای کمک به انجام معامله نفت خام در بورس سهه کار انجام دادیم. ۱- نوع نفت خام را عوض کردیم. ۲- حجم نفت خام عرضه شده را کاهش دادیم. ۳- با تأیید مقامات نفت خام را به‌صورت قیمت پایه (Flat) و فروختیم.» وی پیش‌بینی کرد در معاملات تک‌محموله این نفت خام تا یک دلار و ۳۵ سنت بیش از قیمت فروخته شده قابل معامله باشد. قمصری ادامه داد: «ممکن بود بتوانیم این محموله را در خارج از بورس به‌صورت تک‌محموله با قیمت بالاتری به فروش برسانیم و ممکن بود نتوانیم. به‌هرحال ما برای کمک به بورس این ریسک را پذیرفتیم تا با قیمت پایه، نفت را عرضه کنیم.» آیا تنها به دلیل روشن کردن چراغ بورس می‌توان منافع ملی را طور دیگری تعبیر کرد؟

چرا می‌گوییم ارزان‌فروشی شده است؟

نکته مهم این است که در فروش نفت خام به‌صورت تک‌محموله معمولاً OSP یا قیمت پایه فروش نفت به‌اضافه یک عدد دیگر هم می‌شود. دبیزور درحالی ۵۰۰ هزار بشکه نفت خام صادراتی ایران به قیمت پایه (OSP) ماه سپتامبر معامله شد که بنا بر گفته مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت این محموله به احتمال زیاد می‌توانست با قیمت (دلار) ۱/۷۵-OSP فروخته شود. هرچند قیمت نفت خام لحظه‌ای است اما وقتی یک مدیر این حرف را می‌زند و برای فروش آن به صورت قیمت پایه، مجوز مقامات رسمی گرفته شده است می‌توان با قاطعیت گفت که دبیزور در فروش نفت تخفیف داده شده است.

بستر بورس نفت مهیا نیست

مدیر امور بین‌الملل شرکت ملی نفت از عرضه نفت در